



16.11.2022

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan sisäisen tarkastuksen jaoston kokous

Aika	16.11.2022 klo 9-11
Paikka	nh Loppupeli, Mariankatu 9
Osallistujat	neuvotteleva virkamies Heli Iirola, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja) tarkastusneuvos Mikko Helkiö, valtioneuvoston kanslia ulkoasianhallinnon tarkastaja Ari Rouhe, ulkoministeriö tarkastusjohtaja Kaisa Sistonen, oikeusministeriö tarkastuspäällikkö Sari Anttila, maa- ja metsätalousministeriö tarkastusneuvos Hannu Kananen, työ- ja elinkeinoministeriö tarkastuspäällikkö Niina Sipiläinen, sosiaali- ja terveysministeriö assistentti Taru Mäkelä, valtiovarainministeriö (sihteeri)
Poissa	tarkastuspäällikkö Tommi Viljanen, sisäministeriö hallitussihteeri Tuomas Hyvärinen, puolustusministeriö hallitusneuvos Pasi Ovaska, liikenne- ja viestintäministeriö tarkastusneuvos Jorma Partanen, ympäristöministeriö
Kutsutut asiantuntijat	hankejohtaja Seija Friman, Valtiokonttori, asiak kohta 4 kehittämispäällikkö Heidi Jortama, Valtiokonttori, asiak kohta 4

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Asialista hyväksyttiin sellaisenaan.

2. Edellisen kokouksen 28.9.2022 pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja hyväksyttiin sellaisenaan.

3. TEM:n arviointi- ja vahvistuslausuman laadinta / Hannu Kananen

Hannu Kananen kertoi TEM:n arviointi- ja vahvistuslausuman laadinnasta. TEM:ssä on pohdittu, miten lausumaa voitaisiin kehittää. Hannu taustoitti asiaa pitämällä katsauksen menneestä. Lausuma on annettu TEM:ssä vuodesta 2006 asti ja nykyinen malli pohjautuu aikaisempiin kokemuksiin.

Arvioinnissa on hyödynnetty valtiovarain controller-toiminnon vuonna 2018 päivitettyä arviointikehystä sekä soveltuvin osin COSO 2013:a, EFQM:ää sekä ISO 31000 –standardia. TEM:ssä on uudistettu riskienhallintapolitiikka vuonna 2019. Riskienhallinnan systemaattisuus on kehittynyt paljon ja se tukee strategisia tavoitteita sekä hallitusohjelmassa asetettuja tavoitteita.

Riskienhallinta on yksi päätöksenteon osa-alue, vaikka kaikki päätökset eivät pohjaudukaan siihen. Se on osa johtamista ja johtamisjärjestelmää ja se tukee organisaation onnistumista. Riskienhallinta on myös mahdollisuuksien kartoittamista ja se on jatkuva prosessi. Kananen esitteli riskienhallinnan vuosikelloa, mutta riskienhallintaa ei voi kuitenkaan tehdä pelkästään vuosikellon mukaan, sillä riskit eivät noudata kalenteria.

Hannu esitteli TEM:n riskirekisteriä, joka on jaettu osastoittain ja jonne on kirjattu hallitusohjelman tavoitteet. Hän esitteli myös TEM:n riskienhallintaraporttia.

TEM on testannut PPT-pohjaista lausumaa. Excelistä luovuttiin, koska siitä tuli valtavan iso. Hannu esitteli PPT-pohjaa ja sen osa-alueita.

Lopuksi todettiin, että sisäisen valvonnan vahvistuslausumaa on hyvä kehittää ja valtiovarain controller -toiminnon suositus mahdollistaa myös arviointikehikon kehittämisen.

4. Tilauksesta maksuun –osaprosessi / Seija Friman & Heidi Jortama

Seija Friman ja Heidi Jortama esittelivät itsensä ja kertoivat ajatuksistaan liittyen yhteistyöhön sisäisten tarkastajien kanssa tilauksesta maksuun –osaprosessissa. Seija kertoi hieman taustaa. VTV tarkastaa Tarpeesta maksuun –prosessialueen säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Tarkastuksissa on ollut paljon havaintoja, jotka ilmentävät merkittäviä puutteita kontrollien toiminnassa. Havainnot liittyvät Palkeiden toimintaan, Handi-palveluun ja virastojen toimintatapoihin. Seija kertoi VTV:n suosituksista, jotka VM:n ja VK:n tulisi huomioida osana yhteisten prosessien säännös- ja tulosohejausta. Tästä nousee tarve tiivistää yhteistyötä VK:n ja sisäisten tarkastajien kanssa sekä valtioneuvosto- että kirjanpitoyksikkötasolla.

Seija kertoi prosessialuetta koskevista ohjeista ja Handi-palvelulla tilaamisesta. Handia ei käytetä tilaamiseen niin paljon kuin olisi toivottavaa. Handin käytöllä tulee varmistettua se, että tilaus toimii valtuuksien pohjalta ja tilaaminen perustuu sopimukseen. Handin kautta tilatut tilaukset myös vastaanotetaan todennetusti ja oikea-aikaisesti oikeilla määrillä. Menon tiliöinti on asianmukainen ja harkittu ja kirjanpitoyksikön mahdollisuus joutua aiheettomien/huijauslaskujen kohteeksi pienenee. Prosessi on todennettavissa reaaliaikaisesti ja jälkikäteen.

Heidi Jortama esitteli VK:n etukäteen suunnittelemissa teemaehdotuksissa, jotka ovat 1. Ennen tilaamista/ostamista, 2. Tilaaminen ja 3. Tilauksen jälkeen. Koska Handia käytetään vain 0-20 % tilauksissa apuvälineenä, on 2. teema otettava huomioon myös muissa tilaamisen tavoissa. Heidi esitteli VK:n ajatuksia teemojen työstämisestä. VK ehdottaa, että teemat käytäisiin läpi erillisissä kokouksissa tarkastajien kanssa. Kokousten tavoitteena olisi tunnistaa sisäisen tarkastuksen mahdollisuudet tarkastaa prosessivaihetta ja miettiä mahdollisuuksia korjata toimintaa. Yhteisen työstön pohjalta laadittaisiin

lisädokumentaatiota tarkastamisen tueksi, mikäli nähdään tarpeelliseksi. Aikataulu kokouksille olisi kevät 2023.

Puheenjohtaja nosti esille, että kansliapäällikkö viime kädessä päättää tarkastuksista ja niiden aikatauluista ja joissakin ministeriöissä vuoden 2023 tarkastussuunnitelmat on jo mahdollisesti lyöty lukkoon. VM:n kansliapäällikkö on luvannut nostaa yhteistarkastuksen esiin kansliapäällikkökokouksessa. Yhteistyökokonaisuus on iso ja sovittiin, että keskustelua asiasta jatketaan. Jaostolaiset ovat avoimia yhteistyölle, mutta olisi hyvä saada lisää taustamateriaalia talouspäälliköille ja kansliapäälliköille esiteltäviksi.

VK kokoaa tilannekuvan ja lähettää materiaalia puheenjohtajalle.

5. Muut asiat

a. RRF

Aiempina vuosina jaostossa on käsitelty EU:n rakennerahaston asioita osittain siitä syystä, että jaostossa on ollut mukana tarkastusviranomaisyksikön vetäjä. Keskusteltiin siitä, onko jaostossa tarpeen käydä keskustelua RRF:stä. Sovittiin, että asiaa pohditaan uudelleen vuonna 2023.

b. Jaoston ja valtioneuvoston tietosuojaverkoston yhteistapaaminen

Puheenjohtaja on ollut yhteydessä tietosuojaverkoston puheenjohtaja Johanna Järvisen liittyen tietosuojavastaavien asemaan ja raportointiin. Jaostolaisilta tuli kannatusta yhteistapaamisen järjestämiselle esimerkiksi talvella 2023, kun WB-prosessi on saatu loppuun.

c. Pienryhmien tilanne

IA Insightin laatimat korruptionvastaiset ohjeet ovat valmiit. Markus Kiviaho esittelee niitä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan kokouksessa, jonka jälkeen ne jaetaan eteenpäin. OM käynnättää ohjeet ruotsiksi. Puheenjohtaja kertoi, että ohjeiden jalkauttamista varten on laadittu viestintäsuunnitelma.

Puheenjohtaja kertoi parin viikon takaisesta VM:n hallinnonalan sisäisten tarkastajien kokouksesta. Sieltä tuli viestiä, että sisäisen tarkastuksen jaoston asioista ei ole tiedotettu riittävästi ainakaan VM:n hallinnonalalla. Puheenjohtaja muistutti jaostolaisia siitä, että he informoisivat omalle hallinnonalalleen jaoston toiminnasta.

Sisäisen tarkastuksen riippumattomuus -pienryhmä on työstänyt muistiota, joka tulee jaostolaisille kommentoitavaksi joulukuussa. Muistio menee myös VTV:lle luettavaksi ja kommentoitavaksi.

Myös tiedonsaantimuistiosta lähetetään jaostolaisille versio joulukuussa.

d. Raportointikoulutus 14.12.

Koulutuksen aiheet ovat listattuna kokouskutsussa. Palkeet ovat avanneet osallistujille oikeudet Handi-Tiimeriin. Kiekun ohjepankin oikeudet ovat kaikilla jo valmiiksi.

Puheenjohtaja muistutti 1.12. pidettävästä keskustelutilaisuudesta valtionavustusten valvonnasta. Tilaisuudesta on lähetetty kalenterikutsut.

6. Seuraava kokous

Kalenterikutsut ensi vuoden kokouksiin lähetetään vielä vuoden 2022 aikana.

7. Kokouksen päättäminen

Jakelu

Sisäisen tarkastuksen jaoston jäsenet